

No xardín unha noite sentada
ó refrexo do branco luar
unha nena choraba sin trégoas
os desdés dun ingrato galán.
I a coitada entre queixas decía:
"Xa no mundo non teño ninguén,
vou morrer e non ven os meus ollos
os olliños do meu doce ben".

Os seus ecos de malenconía
camiñaban nas alas do vento,
i o lamento
repetía:
"Vou morrer e non ven ó meu ben!"

Lonxe dela, de pé sobre a popa
dun aleve negreiro vapor,
emigrado, camiño de América
vai o probe, infelís amador.

I ó mirar as xentís anduriñas
cara a terra que deixa cruzar:
"Quen pudera dar volta –pensaba –,
quen pudera convosco voar!..."

Mais as aves i o buque fuxían
sin ouír seus amargos lamentos;
sólo os ventos
repetían:
"Quen pudera convosco voar!"

Noites craras, de aromas e lúa,
desde entón ¡que tristeza en vós hai
prós que viron chorar unha nena,
prós que viron un barco marchar!...

Dun amor celestial, verdadeiro,
quedou sólo, de bágoas a proba,
unha cova
nun outeiro
i on cadavre no fondo do mar.

**"Cantiga", en Manuel Curros
Enríquez, *Aires da miña terra*, 1880.
Publicado en *Poesía galega completa*,
edición de Carlos Casares, 1992.**

Ten a serena o canto
i a serpe o alento;
o lago ten a onda,
Dios ten o inferno.

Ti tes de abondo
co que tes escondido
neses teus ollos.

[...]

Cando se pon a lúa
tras dos penedos,
choran as estreliñas
todas do ceo
Tamén eu choro
cando non me alumean
eses teus ollos.

**"Ten a serena o canto", en
Manuel Curros Enríquez, *Aires
da miña terra*, 1880. Publicado
en *Poesía galega completa*,
edición de Carlos Casares, 1992.**

M. Curros Enríquez

I
San Benito de Coba de Lobo
ten no cumo un penedo furado,
de tan rara virtude ortopédeca
que é asombro do mundo cristiano.

Cando nace un miniño tolleito,
seus parentes oférceno ó santo,
e mitido nun queipo de bimio,
alá o levan á festa en chegando.

I aos dous lados da boca da pena,
que lle colle dun lado a outro lado,
din a nai i a madriña do renco
pola gorxa de pedra pasándoo:

–Ten conta, santiño
do meu tangaraño:
doente cho deixo,
devólvemo sano.

I esto digo tres veces arreo,
sin refolgo tomar nin descanso,
o coitado do entangarañado
queda xa desentangarañado.

San Benito de Coba de Lobo,
San Benito quirido, meu santo,
tamén eu, probe vella achacosa,
que xa tiven de fillos un fato,

xorobados do corpo ou da ialma,
da concencia ou dos membros baldados,
tamén eu vin buscar medicina
prós meus nenos no voso santuario.

E despois de deixarvos nas aras
seis pernils de porco cebado,
eu tamén, eu tamén, de fe chea,
repitín aquel místico ensalmo:

–Señor San Benito,
meus fillos vos traio;
doénte-los deixo,
volvédemos sanos.

Por tres veces chorosa roguéivolo,
todas tres sin me dar resultado,
i os meus nenos entangarañidos
morren todos entangarañados.

[...]

**“Tangaraños”, en Manuel Curros Enríquez,
Aires da miña terra, 1880. Publicado en
Poesía galega completa, edición de Carlos
Casares, 1992.**

DESPEDIDA

Como ti vas pra lonxe
i eu vou pra vello,
un adiós, Mariquiña,
mandarche quero,
que a morte é o díaño
i anda rondando as tellas
do meu tellado.

Cando deixes as costas
da nosa terra
nin lus nin poesía
quedará nela.
Cando te vaias
vaise contigo o ánxel
da miña garda.

Pombiña mensaxeira
de branca pruma
fálalle ós emigrados
da patria súa.
Dilles, mimosa,
que deles apartada
Galicia chora.

Dilles que prós seus lares
tornen axiña;
que sin eles non queren
pintar as viñas,
regar os regos,
madurar as castañas
nos castiñeiros.

Dilles que non hai terra
millor que a nosa
máis ridentes paisaxes,
máis frescas sombras,
máis puros ceos,
nin lúa máis lucente
no firmamento.

Dilles que súas obrigas
eiqué os esperan,
je se onde elas non morren
que se condenan!...
I agora voa,
pombiña, e que te guíe
Nosa-Señora.

**“A Mariquiña Puga”, en Manuel
Curros Enríquez, Poesía galega
completa, edición de Carlos
Casares, 1992.**